

Förslag till lösning för skattereduktion för andelsägd förnybar el – jan 2021

Kort om Solkommissionen

Solelkommissionen är ett nätverk som består av IKEA, Vasakronan, JM, HSB, Telge Energi och Solkompaniet som arbetar för att skapa regelverk som möjliggör för elkunder att bli egenproducenter av el. Frågan om att bredda skattereduktionen till andelsägd är en av våra prioriterade som vi haft med sedan starten 2015.

Bakgrund - breddad skattereduktion

2015 infördes en skattereduktion till villaägare och andra mikroproducenter för att göra det möjligt att bygga solel och uppföra mindre vindkraftverk för att täcka sitt eget elbehov. Skattereduktionen ges för den el som säljs ut på nätet och sedan köps tillbaka vid andra tidpunkter. Skattereduktionen kompenserar villaägaren för den energiskatt, elnätsavgift och moms, som betalas när elen köps tillbaka och förbrukas. Den el som produceras på ett villatak och används direkt i fastigheten var redan tidigare befriad från energiskatt, något som även fördes in i lagen om skatt på energi i juli 2016.

Det finns ett brett politiskt stöd för att främja även andelsägandet som är till för att täcka det egna elbehovet. "Även de som är andelsägare i solkraft och vindkraft bör få en skattereduktion för egenproducerad förnybar el", slog Socialdemokraterna fast i en riksdagsmotion inför valet 2014. Frågan drivs också aktivt av Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Centerpartiet.

Att förbättra villkoren för kundägd förnybar el finns också med i Januariöverenskommelsen från 2019 i punkt 24 "Det ska vara enklare och mer lönsamt att investera i förnybar energi för eget bruk, till exempel i solceller och solvärme, eller i vindkraft till havs eller på land".

Inom ramen för punkt 24 har det genomförts ytterligare förbättringar för villaägare genom att det 2021 har införts ett grönt avdrag för de som installerar solel, lagring eller elbilsaddning på sitt hus. Regeringen har även genom energiminister Anders Ygeman i februari 2021 kommit med sitt förslag till att reducera anslutningsavgifterna för havsbaserad vindkraft. Något förslag om att ge de som bor i lägenhet och vill bygga sol- och vindel tillsammans för att täcka sitt elbehov har inte presenterats. Det visar tydligt att det är dags att ta nästa steg och bredda skattereduktionen till andelsägd el.

Vasakronan

HSB – där möjligheterna bor

Utredningen om en breddad skattereduktion

Frågan om en breddad skattereduktion har blivit en långbänk. Redan 2016 började den utredas av Finansdepartementet. I augusti 2017 kom Miljö och Energidepartementets promemoria M2017/02099/Ee om att tillsätta en utredning som skulle vara klar den sista december 2017. Utredningsdirektiven var tydliga med att det skulle tas fram ett förslag till en breddad skattereduktion som skulle låta andelsägare till förnybar el få samma förmån som mikroproducenter av el som producerar el för eget behov. Det ingick även att se på alternativ till en skattereduktion om det skulle visa sig vara ett bättre alternativ.

Utredningen påbörjades som en intern utredning på Miljö och Energidepartementet med en speciell utsedd utredare. Den fick förlängd tid till den sista mars 2018, men den har aldrig färdigställts och publicerats.

I september 2019 ställde riksdagsman Jens Holm (V) en skriftlig fråga till energiminister Anders Ygeman om regeringen avsåg att återkomma med ett förslag till riksdagen om en breddad skattereduktion. Svaret från energiministern var:

Jens Holm har frågat mig om jag avser att återkomma med ett förslag till riksdagen om en breddad skattereduktion till de som bor i lägenhet och vill producera förnybar el tillsammans för sin egen förbrukning.

Jag instämmer i Jens Holms uppfattning att det är viktigt att skapa verktyg för konsumenterna att vara mer aktiva på elmarknaden för att kunna påverka sina elkostnader och vara en del i energiomställningen.

Vad gäller den interna utredningen vid Regeringskansliet som Jens Holm hänvisar till i sin fråga så bereds denna fortfarande inom Regeringskansliet. Jag kan inte i dag föregå denna beredning.

Stockholm den 11 september 2019 Anders Ygeman

I december 2018 beslutade EU om ett nytt förnybarhetsdirektiv som tydligt anger att det är medlemsstaternas ansvar att främja kundägd förnybar energi. En breddad skattereduktion till andelsägd förnybar el ligger helt i linje med det nya EU direktivet.

Vasakronan

HSB – där möjligheterna bor

Vårt förslag – gör färdigt utredningen

Utredningen startade sommaren 2017 och vi vill att den slutförs skyndsamt och att ett förslag till genomförande av reformen tas med i budgeten för 2022.

Hur ska skattereduktionen utformas

- Att *Inkomstskattelagen (1999:1229) kapitel 67 paragraf 27* tillförs en paragraf om att skattereduktionen även gäller den som innehar andelar i en ekonomisk förening som levererar sol och vindkrafts el till sina medlemmar.
- Att skattereduktionen bara omfattar privatpersoner.
- Att underlaget för skattereduktionen inte får överstiga 10 000 kWh per medlem och år eller överstiga medlemmens årliga elförbrukning.
- Skattereduktionen är 35 öre per kWh

Det innebär att skattereduktionen blir på samma nivå som dagens energiskatt. Dvs att principen om att egenproducerad el ska få användas utan att belastas med energiskatt, omfattar även el som produceras tillsammans. Det skapar förutsättningar för att den andelsägda elen ska kunna byggas ut. Skattereduktionen för en genomsnittskund som förbrukar 5 000 kWh/år blir 1 750 kr/år. Kostnaden för skattenedsättningen blir vid 100 000 hushåll 175 MSEK/år.

Varför en breddad skattereduktion

Solelkommissionen anser att det är betydelsefullt att alla får möjlighet att producera egen förnybar energi till lika ekonomiska villkor – även de som inte äger sin fastighet. Det är därför ett naturligt nästa steg att bredda skattereduktionen som infördes 1 januari 2015. Idag omfattar den endast villaägare och andra mindre fastighetsägare som bygger solel på sina egna tak eller vindkraft på sin tomt. Villaägare har dessutom sedan i 2021 tillgång till ett grönt avdrag som reducerar deras investering med 15 %.

Över hälften av de svenska hushållen bor i lägenhet och en stor del av villaägarna har inte tak som är lämpliga för solel. Samtidigt är intresset för att producera sin egen förnyelsebara el stort bland hushållen. Solel kan byggas i större anläggningar på mark och ägas gemensamt i en ekonomisk förening. Den el man producerar tillsammans med syftet att täcka sin egen elförbrukning bör självklart behandlas lika. Därför föreslår vi att skattereduktionen breddas till andelsägd sol och vindel.

Vasakronan

HSB – där möjligheterna bor

Vi anser även att det är viktigt för acceptansen för vind- och solkraftsparker. När det gäller lokal acceptans för ny förnybar elproduktion visar forskningen att det finns flera faktorer som påverkar medborgares vilja att acceptera mer förnybar elproduktion i ens närmiljö. För vindkraft finns det flera studier som visar på att acceptansen för vindkraft i ens närmiljö ökar om man själv har en aktiv roll i vindkraftverken. En sådan roll är andelsägande. Målet om 100 procent förnybar elproduktion år 2040 förutsätter att medborgarna stödjer och ges möjlighet att delta i energiomställningen. Detta underlättas kraftigt om man förbättrar förutsättningarna för andelsägd elproduktion.

Vår bedömning är att en skattereduktion skulle vara positiv för utbyggnaden av enstaka vindkraftverk och solelparker, men att den inte skulle påverka den storskaliga utbyggnaden av vindkraftsparker som idag sker av energibolag och institutioner/fonder. Det institutionella kapitalet har en fungerande affärsmodell och att dela verk med tusentals privatpersoner kommer inte bli aktuellt. Den andelsägda förnybara vind och solelkraften blir istället ett viktigt komplement till energibolag och institutioner samt har en positiv effekt på acceptansen.

Hur ska skattereduktionen ges

Vi anser att det är av stor vikt att skattereduktionen ges direkt på elfakturan, vilket ökar det upplevda värdet av skattereduktionen. Utredningsdirektivet från 2017 inkluderar denna fråga, som gäller både andelsägd och den skattereduktion som ges till villaägare sedan 2015. Lösningen är att Elhandlarna ges en skyldighet att ge kunden skattereduktionen månadsvis och begära återbetalning från Skatteverket. På det sättet uppnår man att kunden får skattereduktionen direkt på elräkningen. Det blir samma hantering som tex en hantverkare har idag som utför tjänster till privatpersoner och ger skattereduktionen för ROT direkt på sin faktura. Rutinen är digitaliserad för ROT och föranleder minimal administration för elhandlarna om skattereduktionen för andelsel hanteras på samma sätt.

Alternativ till att bredda skattereduktionen – nedsatt energiskatt

I det fall utredningen kommer fram till att det finns skäl för att välja något annat sätt än en skattereduktion till andelsägd el anser Solelkommissionen att det kan vara ett alternativ att sätta ned energiskatten för andelsägare. Av artikel 44 i gruppundantags-förordningen följer att en nedsättning av miljöskatter under vissa villkor också kan räknas som ett godkänt statligt stöd. Eftersom energiskatten idag hanteras av elnätsbolagen, skulle en nedsatt energiskatt skapa ny administration, varför Solelkommissionen anser att en skattereduktion är den bästa lösningen. Elhandlarna har all information som krävs för att hantera skattereduktionen på elhandelsfakturan.

Gör klart utredningen och kom med förslag i höstbudgeten

Utredningen som skulle vara klar i december 2017 måste nu göras färdig. I september 2019 skrev energiminister Anders Ygeman att den fortfarande pågick. Nu har ytterligare ett och halvt år gått och vi hoppas därför att utredningen nu skyndsamt slutförs. Intresset för att bli andelsägare är stort om Sverige får lika villkor för de som har egna tak och för de som bygger tillsammans!

Stockholm januari 2021

Johan Öhnell

Ordf i Solkompaniet och ansvarig för Solelkommissionen

johan.ohnell@solkompaniet.se 0708 515850

Bilaga: Juridisk bedömning av EU regelverken

Vasakronan

HSB – där möjligheterna bor

TelgeEnergi

**Bilaga: Juridisk bedömning av varför andelsägaren är att anse som stödmottagare
(gjord av Ulrika Grefberg på Svalner på uppdrag av Utellus/Solivind hösten 2017)**

Vad avser begreppet **stödmottagare** anser vi att det är varje enskild andelsägare som ska betraktas som stödmottagare och inte föreningen/associationen.

Vid tillämpningen av stöd av mindre betydelse så ska det enligt kommissionen fastställas vem som i realiteten tillgodogör sig stödet och om tröskeln för stöd av mindre betydelse iaktas för var och en av stödmottagarna (mål C-382/99 punkt 34). Det är andelsägaren som rent faktiskt kommer i åtnjutande av skattereduktionen varför det är just andelsägaren som är stödmottagare. Dessutom betalar andelsägaren självkostnadspris, varför det bör kunna hävdas att föreningen inte drar någon sådan nytta av skattereduktionen som medför att föreningen ska betraktas stödmottagare. Inte ens en indirekt nytta bör anses tillfalla föreningen. Dessutom får andelsägaren endast skattereduktion i förhållande till av denne förbrukad el.

Stöd för att andelsägaren ska vara stödmottagare finns även i regeringens proposition 2015/16:159 vissa statsstödskrav på bränsleskatteområdet (se avsnitt 7 Stödmottagare). Regeringen slår fast att det inte alltid är lika självklart vem som ska anses vara stödmottagare, varefter regeringen kommer fram till att det i vissa lägen ska vara producenten, i vissa fall den som för in bränslet och i andra fall förbrukaren. Däremot tas ingen hänsyn till den som kan antas få en indirekt nytta av stödordningen ifråga. Även om föreningen skulle få en indirekt nytta anser vi därför inte att detta bör tala mot att andelsägaren ska betraktas som stödmottagare.

I utkast till utredningen som vi tagit del av hänvisas till målen C-78/08-C/80/08 och det dras vissa slutsatser; att associationen där den gemensamma produktionen sker utgör ett "företag", vilket i sin tur gör att staten gynnar viss elproduktion i förhållande till elproduktion i andra energikällor och slutligen att stödet då utgör ett statsstöd till associationen. Till skillnad från den reglering som nu föreslås handlade målen om ett stöd som rent faktiskt gavs till kooperativa föreningar genom skattelättnader som beviljas vissa produktions- och arbetskooperativ. Målen behandlar bland annat frågan om åtgärden avviker från det allmänna systemet i det att den medför att skillnader görs i behandlingen av näringsidkare som i faktiskt och rättsligt hänseende befinner sig i jämförbara situationer med hänsyn till målsättningen.

I vårt förslag är det dock andelsägaren som ska anses vara stödmottagare. Utgångspunkten är således en helt annan. Frågan blir istället om andelsägarna tillsammans eller gentemot föreningen ska anses tillhöra ett och samma företag enligt de minimis-reglerna. Detta förhindras genom att införa ett krav på att inga sådana förhållanden som anges i artikel 2 punkt 2 i (EU) nr 1407/2013 får förekomma mellan andelsägaren och en annan part. Därmed blir resultatet att varje ensam andelsägare anses vara stödmottagare. Enbart i förhållande till denne ska till exempel selektivitet

Vasakronan

HSB – där möjligheterna bor

bedömas och beloppsgränser m.m. beaktas. Dessutom betonas i domen att de statliga ingripandena ska definieras i förhållande till verkningarna. I den föreslagna regleringen är verkningarna att andelsägarna gynnas – och inte associationen.

Vad gäller den allmänna gruppundantagsförordningen ((EU) nr 651/2014) anser vi att stödet omfattas av artikel 44. Därmed behöver varken något krav på stimulans effekt (se artikel 6 punkt 5 e)) eller några effektgränser beaktas. Enligt artikel 44 kan stöd i form av nedsättning av miljöskatter enligt energiskattedirektivet (2003/96/EG) tillåtas. Vad som avses med miljöskatter definieras i artikel 2 punkt 119 i förordningen:

miljöskatt: en skatt vars specifika beskattningsunderlag har tydliga negativa effekter på miljön, eller vars syfte är att vissa verksamheter, varor eller tjänster ska beskattas så att miljökostnaderna ingår i priset eller att producenter och konsumenter styrs mot miljövänligare verksamheter.

Att miljöskatter endast skulle inbegripa påförande av skatt i syfte att styra producenterna och konsumenterna mot mer miljövänliga alternativ, och inte reduktioner/nedsättningar med sådan verkan, är enligt vår bedömning inte förenligt med artikel 44. En sådan tolkning skulle leda till att artikeln omfattar nedsättning av sådana skatter som träffar vissa verksamheter, varor eller tjänster med mer miljöskadliga följder. Vi anser att det inte kan vara syftet med artikel 44 att medge nedsättning på skatter som utgår på sådant som anses negativt ur ett miljöperspektiv, medan en nedsättning av skatter som träffar miljövänlig produktion eller förbrukning skulle falla utanför. Effekten av en sådan tolkning skulle bli att regleringen gör det enklare för medlemsstaterna att införa skattelättnader endast på det som önskas undvikas ur miljöhänsyn. En sådan tolkning framstår som orimlig. Dessutom hänvisar artikel 44 i den allmänna gruppundantagsförordningen till hela energiskattedirektivet, i vilken det inte görs någon åtskillnad mellan miljöskatter och andra skatter. Det är således vår bestämda uppfattning att skatt på förnybar el omfattas av begreppet miljöskatter.

Sammanfattningsvis är det vår bedömning att bestämmelserna om statsstöd inte utgör ett hinder mot att införa skattelättnad även för andelsägare.

Vasakronan

HSB – där möjligheterna bor

